

Balogh Csaba

Zsoltárok 27¹

- 1 a Dávidé.
- b JHVH világosságom és szabadulásom,
c kitől félek?
- d JHVH erődje életemnek,
e kitől rettegek?
- 2 a Amikor közelegnek ellenem gonoszok,
b hogy egyék (hús)testemet,
c szorongatóim és ellenségeim nekem,
d ők botlottak meg és estek el.
- 3 a Ha áll ellenem tábor,
b nem fél szívem.
c Ha támad ellenem háború,
d ennek ellenére én bízom.
- 4 a Egyet kérek JHVH-tól,
b azt keresem:
c lakozásom JHVH házában
d minden napján életemnek,
e hogy lássam kedvességben JHVH-t,
f és hogy kutakodjam palotájában.
- 5 a Mert elzár engem menedékhelyén (?)
b a gonosz napon,
c elrejt engem sátrának rejtekhelyén,
d sziklára emel fel engem.
- 6 a És most fel van emelve fejem
b a körülöttem levő ellenségeim fölé,
c És áldozom az ő sátrában ujjongás áldozatait,
d Éneklek és zsoltározok JHVH-nak.
- 7 a Hallgasd meg, JHVH, hangomat,
b kiáltok, könyörülj rajtam és válaszolj nekem!
- 8 a Rólad mondta a szívem:
b „Keressétek az én arcomat.”
c Arcodat, JHVH, keresem.
- 9 a Ne rejtse el arcodat tőlem,
b ne vezesse félre haragosan szolgádat!

¹ A Septuaginta (a héber szöveg ógörög fordítása, Kr.e. 3–2. sz.) és a Vulgata (Hieronymus Kr.u. 4–5. század) beosztása szerint ez a 26. Zsoltár. A magyar fordítás arra törekszik, hogy a héber zsoltár „hangulatát”, sajátos kifejezéseit, szórendjét, nyelvtani konstrukcióit lehetőleg szöveghűen adja vissza. A rövid jegyzetekben a héber szöveg vélhetően nem lényegtelen nyelvi árnyalataira hívom fel a figyelmet.

- c Segítségem voltál, ne hagyj magamra,
 d és ne hagyj el, szabadulásom Istene.
- 10 a Ha apám és anyám elhagynak,
 b JHVH befogad engem.
- 11 a Mutasd meg nekem, JHVH, utaidat,
 b és vezess engem az egyenes ösvényen
 c a leselkedőim miatt.
- 12 a Ne adj oda szorongatóim torkába!
 b Mert hazug tanúságok támadtak ellenem,
 c és törvénytelen tanúk nekem.
- 13 a Hittem, hogy meglátom JHVH jóságát az élők földjén.
- 14 a Várj JHVH-ra!
 b Légy erős és bátorodjon a szíved,
 c és várj JHVH-ra!

Szerkezet

A zsoltárban egyértelmű a váltás a 6–7. versek között. Műfaji szempontból hitvallásról könyörgésre vált (harmadik személyről második személyre). Ez a fő oka annak, hogy a 19. század végétől kezdve több magyarázó is két, eredetileg külön zsoltárszöveget vél felfedezni itt (H. Gunkel). Első olvasatra úgy tűnhet, hogy még a téma is változik: az 1–6-ban mintha háborúról lenne szó, a 7–14-ben pedig mintha jogi kontextussal lenne dolgunk.

Mások, akik a szöveget egységként kezelik, a szöveg liturgiális beágyazódásával magyarázzák a hangulatváltást. Azt feltételezik, hogy a 6. és 7. vers között valamilyen liturgiális mozzanatra kerül sor, talán éppen arra az áldozatbemutásra, amelyről a 6. vers beszél (P. C. Craigie)

Tény az, hogy a szöveg szintjén lényeges áthallások vannak a két egység között. Nem egyértelmű, hogy az ellenség, háború, stb. valóban harci helyzetről szól-e vagy sem. A szöveg egészét figyelembe véve inkább jogi kontextusra kell gondolni. Valószínűbbnek tűnik, hogy itt egy jogtalanul (?) megvádolt ember szólal meg, akinek helyzete hasonló a megszállás alatt álló városhoz. Ennek értelmében a harc és a hozzá társuló képek (ellenség, erőd, harci láрма, háború előtti áldozat, győzelem) csupán metaforák. A zsoltárost „felfalni” készülő ellenség (2ab) nem más, mint az őt rágalmazó ólálkodók, akiknek nem szeretne a „torkába” jutni (12a).

Az egysíki hitvallásról imára váltás helyett úgy tűnik, hogy a zsoltár inkább egyfajta koncentrikus szerkezetet mutat, amelyben a hitvallás elöl és hátul (1b–6. és 13. versek) körül fogja az imakérést. Az 1b–6 és 13 hitvallási részeiben több olyan közös elem található, amelyek ezt a kapcsolatot erősítik (lásd az alábbi magyarázatot).

- 1a** Felirat
1b–6 Hitvallás

- 7–12** Kérés
13 Hitvallás
14 Bátorítás (Epilógus)

Ez az irodalmi gyűrűszerű konstrukció összhangban van a belső tartalommal. A zsoltárost is körülzárja az ellenség tábora. Ott áll egymagában, középen. Az imádság intim világát mint valami várfal, körülfogja, „védi” a hitvallás nyilvánossága. A nyilvánosság előtt, az emberek felé, kifelé közvetített hitvallásból a bizonyosság csendül ki, ám az intim imában, ahol a zsoltáros Istennel beszélget, van még némi bizonytalanság, ingadozás is.

A zsoltáron belüli eltérő hangok tökéletesen jellemzik a hasonló helyzetbe került ember ambivalens érzésvilágát attól függően, hogy kivel áll szóba: az emberek felé egyfajta arcot mutat, amely viszont változik akkor, ha egyedül marad az ő Istenével.

Megjegyzések a szöveghez és fordításhoz

1a Az ógörög Septuaginta itt hozzáteszi: „Dávidé, mielőtt felkenték volna” (ti. királlyá). A Zsoltárok könyvében a héber és görög (és szír) szöveghagyományban elég sok eltérés mutatkozik a feliratokat illetően, amely arról tanúskodik, hogy az ógörög verzió által használt héber szövegek és az úgynevezett masszoretikus (a zsidó hagyományban ismert normatív) héber szöveg külön fejlődéstörténeten megy keresztül. A feliratok későbbiek, mint a törzsszöveg, és az egybeszerkesztés későbbi stádiumait jelzik. A Septuaginta szerinti értelmezésre a 10. vers adhatott némi támpontot: a szülők elhagyása és JHVH befogadása összefüggésbe hozható a királyi trónra lépése alkalmával megtörténő isteni adopciónak (vö. 2 Sám 7,14-16; Zsolt 2). A posztbiblikus zsidóságban a 27. Zsoltárt a *jámúm nóráúm* „félelmetes napok” keretében használták. Ez az időszak szorosabban véve a Rós Hassáná (újév) és Jóm Kippur (nagy engesztelés) napja, illetve a kettő közötti 10 nap (mind a 10 napon elhangzik ez a zsoltár; Craigie, 231).

1a A Zsoltárok feliratában gyakori a *lő-dávid*, amelyet hagyományosan a szerzőre vonatkozó jelzésnek tekintenek (*lő*- prepozíció a héberben gyakran a birtokviszonyt jelöli). A *lő*- jelölhet célt is (ugyancsak gyakori a bibliai héberben), vagyis -nak, -nek. Ez esetben a Dávidnak (vagy a mindenkori dávidi utódnak, a júdai királynak) írt zsoltárról lenne szó. Ez utóbbi értelmezés nem valószínű. Természetesen a dávidi szerzőség a hagyomány része, nem történelmi jelentőségű információ. A 4. vers JHVH házáról beszél, illetve az ő palotájáról, s ezek a templommal kapcsolatos hivatkozások, amely a hagyomány szerint csak Dávid király után épül fel.

1b A mondat kétféleképpen fordítható: (a) „JHVH az én világosságom és szabadulásom” (kijelentő mód), vagy (b) „JHVH, Világosságom és Szabadulásom...” (felszólító mód). A szöveg elrendezése miatt (hitvallási rész), az (a) értelmezés a valószínűbb. A JHVH-t megszólító rész később következik. A világosság és a szabadítás szorosan összetartozó gondolatok. Lásd Zsolt 31,17; 44,4; 80,4.8.20; Ézs 9,1; 49,6; Mik 7,8. A *jésa* „szabadulás” (ugyanaz a szótó,

mint a Jésuá / Jézus névben, lásd Mt 1,21 névmagyarozatát), régies szóval „üdvösség”. (A „segítség” másik kifejezés, vö. héb. *ezrá* a 9c versben). Némi áthallás érzékelhető Zsolt 23,4-ből (vö. 4. vers is!).

2a *Amikor...* A héb. szó szerkezet (*bi-qróv*) kétféleképpen fordítható: „amikor” / „ha”. A jelentésárnyalatok között van némi különbség.

2b *Hogy hústestemet egyék...* Valószínűleg a rágalmazásra vonatkozik.

2cd A héberben ez rendhagyó mondatszerkezet. A szórend szerint a 2c-re esik a hangsúly.

2c *ellenségeim nekem...* Az „ellenségeim” önmagában birtokos szerkezet, a lí „nekem / irányomban” újabb hangsúlyos elem.

2d Az igei formákat lehet jövő idejűnek is fordítani: „megbotlanak és elesnek”. Ez utóbbi inkább a próféta szövegekre jellemző, ahol a jövőbeli eseményt hasonlóan múltbeli igékkel jelzik (ez az ún. perfectum propheticum)

3a A héberben figura etymologica, szó szerint: „táboroz ellenem tábor”. A tábor a harci táborot jelenti. Bár ahogy a zsoltár további verseiből világossá válik, valószínűleg nem konkrét háborúról van szó. A harcra, háborúra vonatkozó kifejezések ez esetben átvitt értelműek.

3b E.sz. 3. személyben beszél, vö. a korábbi „nem félek”. Mintegy kívülről szemléli önmagát. A *libbí* a héberben a szívet, de átvitt értelemben a benső részt is jelenti, az emberi egzisztencia magva. Ebben a zsoltárban háromszor jelenik meg a szív (3b, 8a, 14b).

3d *Ennek ellenére...* A héb. *bö-zót* lehet a fenti értelemben adverbatív, de úgy is fordítható, hogy „ebben”, vagyis „amikor benne vagyok, akkor...” Lásd 2a, „amikor”.

3d *én bízom...* A „bízom” itt part., nem verbum finitum, hanem inkább állapotjelző „bizakodó vagyok”. (Későbbi korban a part. a jelen idő kifejezőjévé válik, de a zsoltár feltehetően ennél korábbi keletkezésű.) A héber nyelvben a „hinni” gondolat két irányban nyilvánul meg, az ezzel kapcsolatos két héb. kifejezéseknek megfelelően. Az *'áman* (valójában kauzatív / deklaratív *he'emín* „megbízhatónak tart”) általában valamilyen verbális aktust (pl. ígéretet) előfeltételez. Hisz, azt jelenti, hogy hisz valaminek, ami szóban elhangzott, pontosabban: hihetőnek tart, konfirmál (deklaratív aspektus). Lásd alább a 13. verset. A *bátach* esetében (amit a zsoltár itt használ) nem ez a verbális aktust előfeltételező hit / bizalom jelenik meg, hanem az, amely a tapasztalati ismeretre alapoz, arra, hogy az Úr mindig ki szokta menteni az övéit a szorult helyzetből (nem kell ehhez konkrét ígéretnek kapcsolódnia).

4a *Egyet...* Nőnemű számnév, amely valamilyen dologra utal, tehát tkp. „egy dolgot kérek”. A „kér” (*sá'al*) és „keres” (*biqqés*) kultikus terminológia. A templomba érkező ember célja az, hogy valamit „kérjen”, illetve, aki idejön, valamit „keres”. Vö. Mt 7,7 (kér > keres > zörget).

4c *lakozásom...* Nem célhatározói mondatként vezeti be, hanem ezzel a furcsa szófordulattal: „keresem lakozásom / tartózkodásom...” A héb. *sevet* a letelepedés terminusa, vagyis az „ott lakni (tartósan), letelepedni” gondolatot fejezi ki. A 4d valójában erre utal, amikor az egész életre JHVH közelében lakni gondolatot hozza fel. Közel áll ehhez Zsolt 23:6.

4e A JHVH-nál lakás egyik célját fejezi ki (vö. 4f). Vitatott jelentésű sor. Vanak magyarázók, akik ebből arra következtetnek, hogy az ősi templomban volt

valamiféle vizuális JHVH-ábrázolás (H. Niehr), amelynek szemléléséről beszél itt a zsoltáros. De valószínűbb, hogy a látásnak itt valamilyen más, spirituális vonatkozására kell gondolni (P. C. Craigie; lásd alább a 13. verset, amely talán erre rezonál). A próféták is látták JHVH-t, pl. Ézs 6,1. Nem világos az sem, hogy mire utal a „kedvesen / kedvességben” (héb. *bö-nó'am*). Talán a testére éhező szorongatókkal szemben a hozzá kedvesen, jóindulattal viszonyuló Istenről van szó (lásd még 13. vers).

4f A „kutakodjam” (*lö-baqqér*) a JHVH-nál lakás másik célja (vö. 4e). A *baqqér* „kutakodni” kultikus szakterminológia is. Azt jelenti „jósolni, jövendőlni”. Néhány magyarázó a jóslás, jelmagyarázás tudományának ősi izraeli alkalmazására gondol. Ám a *baqqér* általános értelemben is előfordul mégpedig a „tüzetesen megvizsgál / utánanézt” értelemben (pl. Ezék 34,11-ben). A Septuaginta szerint: „hogyan felvigyázam (esetleg: látogassam) szentélyét.”

5a–6b A hébertől eltérően a Septuaginta következetesen múlt idejű igékkel fordít.

5a Az Ószövetség világában a szabadítás gyakran az elrejtéssel társul, azaz úgy menekül meg valaki, hogy elrejtőzik. A *szukkó* „rejtekhely”, esetleg „menedékhely”, némelyek sátorok fordítják. Ehhez a gondolathoz Zsolt 76,3 kötődik szorosán: „Sálemben van menedékhelye / sátra (*szukkó*), // és hajléka Siónban”. Lásd még Zsolt 10,9; 31,21 (*szukká*); JerSir 2,6. Talán összekapcsolható ezzel a kifejezéssel az ismert izraeli nagy sátorosünnep (héb. *szukkót*, „sátrak”) is (őszi betakarítás-ünnep, amikor „sátrakban” laktak). Elképzelhető, hogy a *szukkó* a kultikus JHVH reprezentáció (talán frigidáda?) számára készült egyfajta sátorszerű baldachin volt (a templomon belül), ahogy ezt az ókorból sok más helyről ismerjük. A *cáfan* „elrejt” szó töve közös a *cáfón* kifejezéssel, amelynek jelentése „észak”, ám ugyanakkor a mitologikus istenhely klasszikus terminusa is (mindenekelőtt az ókori Kánaánban, de a jeruzsálemi teológiában is; lásd Zsolt 48,3).

5b *gonosz napon*... A „gonosz nap” (*jóm rá'á*) a szerencsétlen napot jelenti (vagyis nem etikai értelmű). Ugyanaz a szótó, mint 2a „gonoszok” (*möré'ím*) szavában. Így talán egyfajta áthallás észlelhető itt, a „gonosz nap” az, amikor a „gonoszok” ellene támadnak. A 4d szerint „minden napon” (vagyis jó és rossz napokon) JHVH házában akar lakni.

5d A szilárd és magas helyen való megállás a létbiztonságot fejezi ki (vö. Hab 3:19). Az itt használt „szikla” (*cúr*) gyakori metafora. Érdekes módon gyakran JHVH személyét jelöli (pl. Deut 32,4.37; 2 Sám 22,32; Zsolt 18,32; 28,1; Ézs 17,10; vö. még Num 20,10 (itt a *szela'* héb. kifejezés a „szikla”) és 1 Kor 10,4). A szikla szimbólum JHVH-val való összekapcsolása érdekes kérdés. Nem kizárt, hogy köze van a korai vallásos JHVH-reprezentációhoz (lásd héb. *even „kő”*, Gen 28,22; Ézs 28:16). Faragott szobor formában nem lehetett JHVH-t kiábrázolni, de a 2. parancsolat nem tiltja explicite a nem szobor típusú isteni reprezentációt. Ezzel magyarázható, hogy a száműzetés előtti Júdában / Izraelben meglehetősen sok helyen olvasunk kultushelyen felállított kőoszlopokról, amelyeket egy későbbi zsidóságon belüli irányzat (az ún. deuteronomista mozgalom) már nem tekint elfogadhatónak.

6a *Fejem fel van emelve*... Lásd az előző verssort. Aki magasabban van, az a győztes. A Septuaginta szerint itt ez állhatott: „felemeli (JHVH) a fejemet”

(vö. Zsolt 3,4; 110,7; lásd még Gen 40,13). A fej felemelése a rehabilitációval áll kapcsolatban. Lásd a zsoltár jogi kontextusát.

6c Az „áldozok, éneklek, zsoltározzok” igék így is fordíthatók: „hadd áldozzak, hadd énekeljek, hadd zsoltározzak”.

6c (*harc*) *kiáltás áldozatokat...* A héb. *törúá* általában a hangos örömujongást, kurjantást jelenti, de konkrétan a harci kiáltásra, harci riadóra is vonatkozhat. A kontextus erre az értelmezésre itt is alapot ad (vö. 1 Sám 4,6; 2 Sám 6,15). Amúgy a héber szó szerkezet, *zivché törúá*, „az ujjongás áldozatai” (ez a konstrukció a héberben alkothat jelzős szerkezetet, vagyis ujjongással kísért áldozatok) egyedi. Nem ismeretlen viszont az a szokás, hogy a hadba vonulás előtt áldozatokat mutatnak be (lásd pl. 1 Sám 13). Az itt említett *zebach* áldozati forma feláldozott állatok közös elfogyasztását is jelentette, vagyis egy nagy lakoma volt (vö. Ézs 22,13).

7a A korábbi hitvallás után itt kezdődik a JHVH-nak címzett szövegrész, a tulajdonképpeni imádság.

7a A héber gondolkodás szerint a meghallgatás (*söma'*, itt imperativus) a válaszadás aktusát is magában foglalja. Vagyis meghallgatni azt jelenti, hogy megjön a válasz is. Ugyanaz a *sáma'* szó, amely a „meghallgat” gondolatot kifejezi, jelöli az „engedelmeskedik” gondolatot is a héber nyelvben. A héber tehát nem tud arról, hogy JHVH meghallgathat anélkül, hogy megadná azt, amit kér tőle az imádkozó ember.

8a *Rólad mondtá...* Vagyis: *veled kapcsolatban mondtá*. Más fordítási lehetőség: *neked mondtá a szívem* (így a Septuaginta). Bár a *lő-* prepozíció mindkét fordítást lehetővé teszi, a kontextusban az első variáció a valószínűbb. A szöveg eredeti formája némiképp vitatott. A fenti, a zsidó hagyományban bevett olvasat mellett a szakirodalom egy másik olvasási lehetőséget is számon tart (a *lőkhá* helyett *lékh*, vagyis a szöveg szintjén csak az általában bizonytalannabbnak tekintett magánhangzók változnak): „nosza / rajta”. A sor ez esetben így változna: „nosza – mondtá a szívem – keressétek az én arcomat”. Számomra azért válik kétségesse ez a magyarázat, mert ez esetben a vocativusnak is többes számban kellene állnia (vagyis *lékh* helyett *lőkhú*-ra lenne szükség), ami már a szövegben nemcsak magánhangzóváltást, hanem egy elveszett mássalhangzó kiegészítését is jelentené. Bár nem kizárt, ezzel e szövegkritikai megoldás valószínűsége csökken.

8c A szórend a fenti hangsúlyt érzékelteti. A hagyományos szórend a héberben ez lett volna: „keresem arcodat, JHVH”. A mondat elejére általában a hangsúlyos szó kerül. Költői szövegek esetén van némi fluktuáció ebben a tekintetben, de nem kizárt, hogy az eltérő szórendnek tényleg üzenetértéke van.

9a Az „elrejt” ugyanaz a szó, mint 5c-ben.

9b *Ne vezesd félre ...* Esetleg: *ne térítsd el*. Az itt található héb. kifejezés (*nátá* kauzatív) gyakran jelenik meg jogi kontextusban, mint terminus technicus, mint az igaz ügy „elfordítása / eltérítése”, valaki „félrevezetése”, nem igazságos ítéletozatal. Lásd Ex 23,2.6; Deut 16,19; Péld 17,23; 18,5; Ézs 10,2; 29,21; JerSir 3,35. Valószínű, hogy ebben a zsoltárban is ez a jogi kontextus szolgáltatja az imádság háttérét, ahogy az alább kiderül.

9c *Ne hagyj magamra...* Más fordítási lehetőség: *ne adj fel...* Ez az ige vonatkozhat az otthagyt, parlagon hagyott földre, amivel senki nem törődik.

9d Szabadulásom Istene... Az ilyen konstrukciók gyakran jelzős szerkezetek, vagyis: „szabadító Istenem”. A *jiső’í* „szabadulásom” ugyanaz a szó, mint 1b-ben.

10ab A mondat így is fordítható: „Mert atyám és anyám elhagytak, de JHVH befogad(ott) engem” (így értelmezi a Septuaginta). A „befogad” (héb. *’ászaf*) azt is jelenti, hogy „összegyűjt, begyűjt”, pl. termést. Személyekkel kapcsolatban a „magához fogad, befogad” opció valószínű (lásd Józs 20,4 – egy város a menekültet; 2 Sám 11,27 – Dávid Bethsabét). A kép magában foglalja azt, hogy az illető befogadott, vagyis eredetileg nem oda tartozó. Királyi kontextusban ez a mondat némiképp megfeleltethető a király Isten általi adopciónak, ahogy azt az ősi izraeli rítusból is ismerjük (vö. Zsolt 2,7; 2 Sám 7,14–16).

11a A héb. *járe* az az ige, amelyből a *tóra* is származik („útmutatás”). Van egy másik szó a tanításra is (*lámad*, innen jön a *talmúd*). A Septuaginta igyekszik szó szerint érzékeltetni a tórával kapcsolatos allúziót: „oktass a törvényre / adj törvényt nekem, Uram, a te utadon...”

11c A héb. „leselkedő” (*sór*) egybecseng az „egyenes” (*mísór*) szóval. A „vigyázóim miatt” azt jelenti, hogy azok miatt, aki azt lesik, hogy mikor térek rossz útra. Vö. igei forma Hós 13,7: „leselkedem (*’ásúr*), mint párdúc az útfélen”.

12a Szorongatóim torkába... A héb. *nefes* többértelmű kifejezés, jelenti azt, hogy „élet; személy; lélek; torok”. Gyakori metafora az Ószövetségben az, hogy „valaminek a torkában lenni” (pl. a Seol / alvilág torkában), illetve a „le nyel” (*bála*) gyakran a halálos ítélet kifejezésére szolgál (pl. Hab 2,5). Ez a metafora itt összezseng a 2. verssel, ahol a zsoltáros ellenségei a testét szeretnék enni (*’ákh*).

12b Szó szerint: *hazugság tanúságai*... A héb. *’éd* (itt tsz.) egyaránt jelölheti a tanúskodó személyt és a tanúságot, bizonyoságtételt. A vers megerősíti azt, hogy jogi kontextusban vagyunk. A „hazug tanú(ságo)k” (*’édé sáqer*) az, amit a 9. parancsolatban is olvasunk: „ne tégy társad ellen hazug tanúságot (*’éd sáqer*)” (Ex 20,16).

11c A *újféach* héb. szó jelentését vitatják. Több jel is arra mutat, hogy ez is a tanúskodással áll kapcsolatban (egyes fordításokban: „liheg”). A „bosszút lihegnek” (MBT) helytelen értelmezés. Sem a t.sz. nem talál, sem a „bosszú”. A héb. *chámász* a törvényteleniséget (vö. görög *ádikiá*), esetleg erőszakot jelenti. A mondat értelme vagy az, hogy (a) azt tanúsítják (hamisan), hogy igazságtalanságot követett el a zsoltáros, vagy (b) azt, hogy törvényellenesen tanúskodnak.

13a Az előző versektől eltérően a 13. vers már nem az ima része. Egyfajta összefoglaló, talán hitvallás. Amint az alábbiakban utalok rá, ez a szöveg visszakapcsol az 1b–6 versek hitvallásához, s így egyfajta körkörös szerkezetet alkot.

12c/13a nekem... A héb. szövegben a 13a-ban a *lúlé* „hacsak nem” valószínűtlen feltételes kötőszó áll. A magyarázók egyöntetűen szövegromlásra gondolnak, mert ennek így nincs értelme, hiányzik a mondat másik fele. Esetleg mondattanilag a 12bc lehetne az apodosis (összetett mondatok sorrendjének felcserélése): „mert..., hacsak nem hittem volna, hogy...” Logikailag viszont ennek a konstrukciónak nincs értelme. A héb. szöveg ókori másolói is érzékelték ezt a problémát, s jelzik is a *lúlé* szónál, hogy itt valami rendellenesség áll fenn. Az ógörög fordítás úgy tűnik, hogy valami más szót olvasott (talán a *lú* egy másik formáját, *ló* „neki”). Részben ezt az utat követi a fenti fordítási javaslat

(lí „nekem“). De ezzel még mindig megmarad a *lé* szótag, ami mássalhangzós formában lehetne *ló* is, ez pedig a héb. tagadószó, „nem”. Vagyis: „nem hittem, hogy meglátom...”, amivel a mondat értelme a visszájára fordulna. A görög szöveg tanúsága miatt (illetve ebbe az irányba mutat az ókori szír és latin fordítás is) némi habozással a fenti javaslat mellett döntöttem.

13a A héber *he'emantí* „(el)hittem” ige a 3d-ben megjelenő *bátach* „bízom” kifejezéstől eltérően az igazolás, konfirmálás mozzanatát jeleníti meg. Ez a „hinni” annyit jelent, mint „tanúsítani, hogy igaza van”. A múlt idejű fordítás („el-hittem”) valószínűbbnek tűnik. Az élet földje az élők földjét, vagyis a jelenvaló világot jelenti. Az alvilág a holtak hazája. Más szóval a zsoltáros ebben az életben vár igazságszolgáltatásra. JHVH jóságának meglátása hasonlít 4f-hez: JHVH-t kedvességében (életem napjaiban) / JHVH-t jóság(á)ban (az élők földjén).

14 Az utolsó vers már valószínűleg nem a zsoltárostól származik. (Bár úgy is lehetne olvasni, mint amit ő – saját tapasztalata alapján – az olvasó felé közvetít.) Több zsoltárban is érzékelhető a fentihez hasonló személyváltás a zsoltárok végén. A magyarázók úgy vélik, hogy az ilyen jellegű mondatok a zsoltár kultikus szerepéről árulnak el egyet, s mást. Ez esetben konkrétan arról van szó, hogy miután az imádkozó ember elmondta az előző verssorokban levő imádságot, a szolgálatot tevő kultuszi szereplő, valószínűleg pap, ezzel a mondattal bátorította az illető személyt. Ehhez hasonló gyakorlatot látunk például 1 Sám 1,17-ben.

CXIII. ZSOLTÁR. 237

4. Mint az híván fű, olyak légyenek, A' mely
szokott nőni az ésterhákon. El-afz, minkelette ki-
nyönek, A' kibén nintsen fohol femmi hafzon.

5. Kinn az arató nem talál annyit: Hogy egy ma-
rokkal valót arathatna; Nem-hogy köthetne valami
kévét, A' kit ember ölőben szoríthatna.

6. Es a' kik let el-mennek ne mondják: A' kegyes
Istén áldjon-meg titeket: Aratástok légyenek szapo-
rik: Az UR' Nevében áldunk benneteket.

CXIII. ZSOLTÁR. T. B.
Könyörgés a' Isten-bizalmat.

T E hozzád teljes szívből Kiáltok szüntelen
E' hatalmas mélységből; Hallgass-meg, UR Istén!
Nyisd-meg te füledet, Midőn téged hívlak,
Tekintsd-meg én ügyemet, Mert régen óhajtlak.

2. Ha, URam! bűnünk szerént Minket büntetnél-
meg: URam! e' Világ szerént Ki állhatna úgy meg?
De a' te irgalmad nagy, A' téged' féltök; Es te
engedelmes vagy; Hogy dicsérjen minden.

3. Énnékem reménységem Vagyontsak Isténben, Es
bízok az én szívem Ó frent Igéjében: Es lelkem, erősíthet
AZ URat óhajlja; Mint a' virraftó éjfel A' virradtát várja.

H n 4. Is

Szenci Molnár Albert: CXIII. zsoltár. „Tehozzád teljes szívből kiáltok szüntelen”
= Isten közönséges tiszteletére rendeltetett énekes könyv, Debrecen, 1778, 237.

27. zsoltár

1. Az Úr az én világosságom és ő az én szabadítóm, kitől is félhetnék? Az én életem sziklavára az Úr, ijedelmem kitől is lehetne?
2. Ha rám törnek ellenségeim, nyughatatlan gyűlölőim, hogy testemet széttép-jék, ők bicsaklanak meg és ők esnek el.
3. Ha egy egész tábor vesz is körül, nem retten meg az én szívem, és ha hábo-rúra kelnek ellenem, akkor is bizakodom én.
4. Egyet kérek csak az Úrtól, és arra is törekszem, hogy nyugalmam legyen az ő házában életem minden napján, hogy felismerjem az Úrnak szépségét és megtisztuljak az ő templomában!
5. Hiszen elmerít ő engem bozótosában a gonoszság idején, elbújtat sátrának rejtekébe, és a sziklaszirtre is fölemel.
6. És íme, az engem körülzáró ellenségeim fölé emeli a fejemet. Áldozatot mu-tatok be az ő sátrában, önfeledt áldozatot: zsoltárt zengek, énekelek az Úrnak.
7. Halld meg, Uram, hívó hangomat! Irgalmazz nekem és válaszolj!
8. Ó, én szívem, neked szól ez: „Kutassátok az én arcomat!” És keresem az Úrnak arcát.
9. Ne rejtse el arcodat tőlem, ne fordulj el haraggal szolgálódtól, ha már segítőm voltál, ne dobj el és ne hagyj el engem, szabadításomnak Istene!
10. Ha apám és anyám elhagynának is, az Úr befogad engem.
11. Taníts meg, Uram, a te utadra! Te vezess engem az igazság ösvényén az én bántalmazóim miatt!
12. Ne mérj meg engem ellenségeim szándékával, mert felkeltek a hamis ta-núk ellenem és dühöt lihegnek.
13. Ám én bizakodom abban, hogy meglátom még az Úr jóságát az elevenek földjén.
14. Várjad az Urat és légy erős, legyen a szíved rettenthetetlen, várjad az Urat!

Fazekas István fordítása

Fekete Csaba
27. zsoltár

URAM, megmentőm, világom! Félnem kellene?
Életem körülbástyáztad. Retteghetek-e?
Settenkedik ellenségem, felfalná a testemet.
Megszorítana, ha tudna. Elbotlik és felbukik.
Tábort járhat körülöttem, nem ül félsz a szívemen.
Hadd támadjon! Gyarapodik bennem a bizodalom.

Kérlelem is azt az egyet Istenemtől, Uramtól,
hadd lakozzam hajlékában, élvezzem kedvezését,
szemlélődve éltem hosszat templomi csöndességben.

Elbujtatott sátorában félelmetes időben,
tornyosuló sziklaszirtek között helyez el engem.
Feje fölé magasodik támadóim körének,
örvendező harsogással áldozom a szent helyen,
éneklek az én Uramnak, zsoltár fakad a számból.

Hallgass szavamra, én Uram, könyörülettel felelj,
ha színed elé szólítasz, készséges a válaszom.
Felkutatom szent orcádat, el ne rejtőzz előlem,
ne téríts téves ösvényre, haragodban se hagyj el,
én szabadító Istenem, ne hagyj végleg magamra!

Apám-anyám magamra hagy? – Magához fogad Uram.
Láttasd, Uram, jó ösvényed, ólálkodók dacára;
vezess igazi utadon, üldözőm fenekedik.

Torka tárult törekvőknek ne engedj át prédául,
törvénytelen tanúskodók raja fordult ellenem.

Biztosan elhiszem ezért az én Uram hűségét,
ezután az élet földjén jóvoltát még szemlélem.

Várákoddal hát az Úrra,
bátorodott szívvel-ésszel, várjad a te Uradat!

Lackfi János

A szívrostok zsoltára

Az Úr az én menedékem,
takaróponyvám, féltetőm,
láncaimból megszabadít,
mint locsolócső gombolyagába
tekeredett pulikutyát,
lelkem zsírrétegei szétfoszlanak,
bálna voltam, gazellaként szökellek.

Az Úr erős atombunkerem,
bárha sugárzás mardossa a levegőt,
roppantja el foga közt a földgolyót,
mint papírhéjú diót,
ő oltalmazóm, megtart,
nyitva tart engem, éjjel-nappali boltot,
míg a földön felül élek.

Akik kővé száradt bolti kiflikkel
akarnak megkövezni, rá kell, hogy jöjjenek,
feltalálták a bumerángot.
Elhajolok a röppenő pipajelek elől,
minden felém pörgő gyilkos tárgy
visszatér a hajítókhoz.
Kitől félnék Uram, kitől rettegnék,
ha vízen akarok járni,
ne kössem nyakamba félelem malomkövét,
nem félek, Uram, mert itt vagy velem,
féltél helyettem az olajfák hegyén,
minden árva pórusodon félelem rubintja.

Táborok sorakoztak ellenem,
faltörő kosok és vasbuzogányok,
sokkolók és pillangókések,
izomzatok és páncélzatok,
viking szarvak és busómaszkok.
Ha te velem, ki ellenem?

Egyet kérek az Úrtól,
és azt keresem,
hogy ő legyen főbérlőm,
aki átcsoszog előszobámon,
segítsek kicserélni

a biztosítékot, kiszedni valamit
a szekrény háta mögül,
neki már nem hajlik
úgy a dereka, mint ötvenmillió éve,
teasüti kíséretében, fekete-fehér
fotók alapján elmeséli a múltat.
Uram, te vagy az én áramszolgáltatóm,
feltekerem szívedben a melegséget, és izzadok,
beállítom szívedben az enyhülést, és felfrissülök.
Passzívházadban lakozom életemnek minden napján.

Árvíz jön és tornádó,
mint lefolyóban a víz, szörcsögve
enyésznek el a felhőkarcolók,
finom gőzzé sisteregnek széjjel
a hegyláncok, az emberek sercegve
égnek semmivé, mint a benzinkúti
rovarpörkölő gépek izzásában a lepkék.
De az én Uram a Hold túlfelére hajít engem,
ártás ne férjen hozzám,
az én Uram az én menedékem,
páncélgűrűbe teker engemet,
mint a pizzát folpak-ezüstbe,
jégesőként pattog le minden ártalom
a haragnak napján.

Sátora menedékhelyem, ujjongok és áldozom,
felemeli fejem a gonoszok fölé, az ő röpdöső
Michael Jordanja leszek, én, pigmeus,
köröttem kosárlabdák, denevérek
és bolygók zizegnek az égen.

Táncolok és dajdajozok sátradbán,
te vagy a legnagyobb bulibáró,
csokornyakkendős mérnökök és tisztas
nagymamák és taláros bírák ropják
a vámtisztekkel.
Húzod a talpalávalót, Jóisten és bandája,
apró rovarok keringőznek a víz felett,
struccok tekeregnek, kalászkok bólogatnak,
gyíkok brékelnek a köveken.
Lagzisétradbán folytonos a veretés, Uram,
pörgünk, mint ördögszekér, Istenszekér,
vonaglunk érzéken, mint ökörnyál,
felhőzünk sejtelmesen, mint pamacsok,
melyekkel teleragasztottad az eget,
minden este bál van,

sátrad árnyékában, diszkófényében
ölelkeznek testek, csontok, húsok és lelkek.

Halld az én hangomat, Istenem,
kiáltok hozzád éjjel és nappal,
rám förmednek, kevesebbet
és mélyebben tessék imádkozni,
minek ez a csodálatos szószaporítás,
jól tudja az Úristen, mi a szívünk vágya.
De te szereted, Uram, ha elszabadul
közöttünk a te szereteted láncos buzogánya,
füttyülünk a megszólók ajkára.
Ugye, szereted a megszólókat is?
Meg azt, ha nemcsak motyogom
orrom alatt, hogy:
Énistenem, Jóistenem,
úgyis tudod, mi kell nekem,
lábvíz, új autó, jó állás, szép nő,
majd megadod, ha akarod...
Hanem sírva könnyörgök hozzád,
leázik szembogaramról a kékség,
kiáltok erővel, hulljon az égi vakolat,
követelem, ragyogtasd rám arcodat,
követelem, add vissza gyermekeim hitét,
akárhová rekkentették is,
ágy alá, agylebeny mögé,
add vissza őket, add vissza magadat nekik,
követelem, hogy forrón öleld barátaimat,
kik annyira vágynak utánad,
a mozgássérült gyermek
újra járni tudjon, beforrjanak
a sebek, amelyeket egymáson ejtünk
szűrő- és vágóeszközökkel,
óbégatok, Uram, vadszamarad,
és meghallgatod szavamat.

Ha mindenki elfordul is tőlem,
nyafogok és hörgök és lapsokúszik
az én lelkem, és te felemeled, Uram,
nekem adod arcodat, a te örömetet.

Ne hagyj magamra, szabadulásom Istene,
izzó szénen fekszem, igazságod parazsával
takarózom, eljegyeztél engem,
mindent tudsz, ami szemed előtt,
ami hátad mögött, ami fejed felett van,
fejed felett már semmi sincs talán.

Minden pillanatban,
minden tizedmásodpercben légy velem,
légy az én békém,
légy bennem és legyek tebenned,
ahogy a felhő mögül előtörő nap tüze
szétégeti az égboltot,
ugyanígy egy legyek veled, egy legyél velem,
változzunk szüntelenül egymássá,
ahogy a Kémiai Egyesült Anyagok
alkotmányba forrnak mindörökké.

Apám kimegy a temetőbe, sírt ás,
kiméri a derékszöget, csiszolja koporsóját,
szép darab, le is lakkozza,
pedig pár esős nap vagy hónap után
fakóra marjul a felület,
apám kipróbálja, milyen fekvés
esik benne, majd vízre taszajtja,
elhajózik, vissza se néz.
Anyám elhagy engemet,
nem ad nekem enni többet,
adjak enni én magamnak,
nem ad nekem inni többet,
adjak inni én magamnak,
nem ad nekem többet otthont,
építsek házat magamnak,
elharapja a köldökzsinórt,
magamra vessek ezentúl.
De te, Uram, soha nem temetkezel
gondjaid vagy a halál mélyébe,
nem hagysz bolyongani szálmagamban
az úr úttalan féreglyukaiban.

Mutasd meg, Uram, útjaidat,
lépőköveket helyezz a patakba,
pontonhidakat két part közé,
térképem puzzle-darabkáit
kattintsd egyenként a helyükre,
mert sebhelyes az én emlékezetem, Uram,
csak te tudod kipótolni
álmokkal, ígéretekkkel,
söpörd félre a bozótosban
rám leselkedőket,
ne vessenek tört nekem,
álnokságukkal nyakam ne szegjék.

Ne hagyj, hogy a hazudozók elveszítsenek,
befonjanak hálójukba,
kiszívják véretem,
kiszívják belőlem az igazságot.
Add, Uram, ne igazsággal hadakozzak,
hanem szívemet használjam pajzsnak,
a te jelenlétedet erősségnek
a mocskok ellenében,
akiket, ugye, szintén szeretsz.

Meglátom az Úr jóságát az élők földjén,
halottakkal van bevetve,
kisarjadnak és élnek,
míg a földön járók hamuarcú
zombikat formáznak.
Végy fel, Uram, élőid közé,
menjek át a felvételi teszten.
kristálytestet ígértél, Uram,
pászíts a többi kristálytesthez,
kapaszkodjon kezünk-lábunk,
legyünk élő gyümölcs,
élő templom, eleven föld,
lüktető szívrostokból fonva.

Erős leszek, és várom az Istent,
hívom és várom,
hozzá vagyok hivatalos,
meghívom őt önmagamba,
táncolok sátrában,
táncol a sátramban.

Hívom és várom az Istent,
úgy jön el, hogy már itt van,
úgy van itt, hogy majd eljön.
Van és jön, vanjön, jönvan.
Voltvanlesz.

Vörös István

A 27-es zsoltár

- 1 Megírva DáViD által:
iSTeN, világhosszúság és szabadulás,
félnem kell?
iSTeN, életvédő bástya,
rettegmem kell?
- 2 Amikor a gonoszok közelegtek ellenem,
hogy a testemet egyék,
a szorongatóim és ellenségeim –
ők botlottak és ők estek.
- 3 Bár tábor áll ellenem,
nem félek.
Bár háború támad ellenem,
mégis bizakodom.
- 4 Egyet kérek iSTeNtől,
azt keresem:
minden napján életemnek
iSTeN házában lakhatást,
hogy lássam kedvességében őT,
hogy kutakodhassam palotájában.
- 5 Elzár menedékében
a megveszekedett napokon,
elbújtat sátrának rejtekén,
sziklára menekít engem.
- 6 És most magasabban hordhatom fejem
sok-sok ellenségemnél.
Sátra alatt ujjongva áldozom
énekekkel és zsoltárral iSTeNnek.
- 7 Hallgasd meg, uRam, hangomat,
könnyöretedért és válaszodért kiáltok!
- 8 Beszéltem RóLad a szívemmel,
kéresemre az aRCodat
kutatom, uRam.
- 9 Ne rejtse el hát tőlem,
még ha bosszantó szolga is vagyok!
Segítőt voltál, most már tarts ki mellettem,
legyél szabadulásom iSTeNe.
- 10 Ha apám és anyám el is hagynak,
az úR befogad engem.

- 11 Légy útmutatóm, uRam,
ne vigyen félre az ösvény,
mert sokan figyelik lépteimet.
- 12 Ne vess szorongatóim torkába!
Mert hazug szájak támadtak ellenem,
és törvénytelen tanúk.
- 13 Hittem, hogy meglátom az uRat az élők között.
- 14 Vársz iSTeNre!
Erős vagy és bátorodó szívű!
Csakazértis vársz az úRra!

Petrőczi Éva

27. zsoltár

Ha az ÚR világol bennem, s megszabadít,
vajh ki taszíthat félelembé?
Ha Ő erődje életemnek,
nem ismerem a rettegésnek kínjait.

Amikor esendő testemet
falánk gonoszok veszik körül,
a szorongató ellenségeket
az ÚR buktatja el, s énrajtam könyörül.

Ha tábort állnak ellenem,
nem reszket és nem fél szívem.
Hogyha háború zúg köröttem,
kibírom, bizalomba öltözötten.

Egyet kérek én csak URAMTÓL,
könyörgésem egyre ezért szól:
hogy életem minden napján
lakozhassak szent házában,
gyönyörködjek szent arcában,
otthon legyek otthonában.

Óriz engem menedékben,
a gonoszok idejében
rejt sátrának rejtekében,
sziklacsúcsra emel engem.

Emelt fővel, magasan, ott
lakozom ellenségeim fölött,
áldozok az Ő sátorában, ujjongást érzek, örömet,
szüntelen csak az ÚRNAK zengek, zsoltározok.

Hallgasd meg, URAM, hangomat,
s küldd el nekem irgalmazó válasz-szavad!

„Keressétek az én arcomat!”
Üzeneted visszhangozza szívem.
Arcodat, én Uram, szüntelen keresem.

Ne rejtse el arcodat előlem,
szolgád elől haragvón el ne bújdokolj!
ne hagyj magamra, Te, aki eljöttél, hogy segítsen,
ne hagyj el engem, szabadító Isten.

Ha kivet házából apám, s anyám,
befogadsz engem, én URAM, Atyám.

Utaid, URAM, mutasd meg itt,
s a rám leselkedők elől
egyenes ösvényre menekíts.

Szorongatóim torkába ne dobj!
A hazug tanúságok száma sok,
s törvénytelen tanúk tömege acsarog.

Hittel hiszem, hogy URAM jóságát már e földön megtapasztalom.

Várj hát az ÚRRA,
Légyen szíved bátor és erős,
így várjad Őt!

Mezei Balázs

27. zsoltár

(Az Úr az én örök napom)

Sötétben járva fényre leltem
megvéd az Úr hatalma engem
orcája én örök napom
fényében nem fogyatkozom

kitől félhetne így a lélek
kísérhet valahány kísértet
elárultan is csak bizakodom
az Úr az én örök napom

bár öltözhetnék fűbe-fába
rigófütty-virradatra várva
lakoznék benned istenem
bosszút állsz elleneimen

halld meg szavam szent templomodban
hol oltárod parazsa lobban
világít könyörületesen
hogy mindig ezt a fényt keressem

színed előtt magam találjam
haragod évadát kiálltan
járulok elibéd örömben
neved kiszikkadt számra szökken

apám-anyám már rég elhagytak
ellenségem kezére adtak
arcod el ne takard előlem
élhessek érted mind-időtlen

hiszen hiszem hogy elevenként
látlak majd az idők keresztjén
hol ég és föld egymásba érnek
s igéi zsoltáros reménynek

hirdetik hárfá-húrokon:
az Úr az én örök napom
az Úr az én örök napom.

Kiss Judit Ágnes

27. zsoltár

ISTEN a fényem, a szabadságom,
mitől félek?
ISTEN erős erődöm,
mitől rettegek?
Amikor eljöttek az ellenségeim,
lerágták csontjaimról a húst,
aztán belepusztultak.
Ha harcosok harcolnak ellenem – félek.
Ha kitör a háború – rettegek.
Mégis bizakodom.

Csak azt kérem ISTENTŐL,
fogadjon a házába,
a kisszobába legalább,
hadd lássam reggelenként,
kávézzunk együtt a teraszon.
Rossz időben ernyőt tart a fejem fölé,
és ha értem jönnek az ellenségeim,
azt mondja: nincs itt,
és rájuk csapja az ajtót.
Győztesként magasra emel,
ujjongva énekelek.

Hallod a hangomat, ISTEN?
Hozzád beszélek, felelj, kérlek!
Azt mondtad, keresselek,
és én kereslek, szemtől szembe
akarlak látni!
Bújócskát játszol velem?
Vagy megharagudtál?
Ne légy velem igazságtalan!
Ha eddig segítettél, ne hagyj magamra!

Ha apám és anyám ellöknek maguktól,
ISTEN, fogadj örökbe!
Mutasd meg, merre menjek,
olyan úton, ahol nem leskelődnek utánam,
ne hagyd, hogy felfaljanak a vadállatok!
Hamisan vádolnak
és igazságtalanul ítélnek el.

Mégis hiszem, hogy meglátom jóságodat
még földi életem során.

Várj ISTENre.
Szedd össze az erődöt
és a bátorságodat,
és várj ISTENre!

Benkő Ildikó

27. zsoltár

Világosságom, szabadulásom!
Husomra gyűlnek, riaszd el őket!
Ha mind belepnek, ha mind csatáznak,
el ők botolnak, el ők merülnek...
Tebenned küzdök, téged reméllek,
Erős a várad, szavaid élet.
Gyűlölőimet eszi a méreg:
Ki ez a féreg? Mi védi még meg?
Agyafúrt vádak hiába vágnak,
hiába tudunk, mi zavarodunk!
Én meg ujjongom szép dicsőséged.
Konok hazugok vak igazukat
vesztemért mondják, hitelem rontják,
elárult anyám, öcséim lazán,
az Úr tart épen, ő a szentélyem,
magához fogad, jó utat mutat,
bizony, erőt ad, élő oltalmat.
Zárd be a szádat, az Urat várjad,
hogy majd ujjongjad szép dicsőségét!